

Toelichting Beleidsregels Terugvordering en verhaal gemeente Sluis 2023

Met deze beleidsregel geeft het college van de gemeente Sluis invulling aan de bevoegdheid tot terugvordering en invordering volgens de Pw. Dat geldt ook voor de bevoegdheid tot terugvordering en invordering in het kader van de IOAW en de IOAZ.

Verrekening, herziening, intrekking, terug- en invordering van uitkering zijn in de Pw, de IOAW en de IOAZ in een aantal gevallen geformuleerd als een bevoegdheid van het college. Het zijn van een bevoegdheid brengt met zich mee dat het college niet verplicht is om in voorkomende situaties het recht op uitkering te verrekenen, te herzien, in te trekken, of terug te vorderen. Dit geldt ook voor het brutoeren van vorderingen vanwege de Pw. De wetgever heeft het college de ruimte gegeven om de te nemen beslissingen af te stemmen op lokaal beleid en specifieke individuele omstandigheden. Het opstellen van deze beleidsregels is geen wettelijke verplichting. Wanneer het beleid echter niet in regels of nadere voorschriften is vastgelegd, dan stelt dit hoge eisen aan de motivering van elk individueel besluit. Vooral in bezwaar- beroepsprocedures kan dit tot problemen leiden. Dit kan grotendeels worden ondervangen door te verwijzen naar beleidsregels. Bovendien biedt de beschrijving van het beleid en het publiceren hiervan de beste waarborg tegen een willekeurige toepassing van de wettelijke bepalingen.

Deze beleidsregels zijn ook van toepassing bij terugvordering van Tozo-uitkeringen. Dit volgt uit artikel 78f van de Participatiewet. Dat is de basis van de Tozo, waardoor de artikelen van de Pw over terugvordering van overeenkomstige toepassing zijn.

Onderstaand een artikelsgewijze toelichting op de artikelen die een toelichting behoeven.

TERUGVORDERING

Artikel 2. Herzien en intrekken

Als er in de individuele situatie dringende redenen zijn kan van herziening en intrekking worden afgezien. Hiervan kan sprake zijn wanneer de situatie is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende, en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt. Daarnaast kan aansluiting worden gezocht bij het begrip dringende redenen van artikel 16 Pw.

Artikel 3. Terugvordering

Deze bepaling vormt de kernbepaling van het gemeentelijke terugvorderingsbeleid. Benadrukt wordt dat de bijstand uitsluitend wordt teruggevorderd in de gevallen waarin dit in de beleidsregels is vastgelegd.

Artikel 58 lid 2 Pw, artikel 59 Pw en artikel 25 lid 2 tot en met 28 IOAW/IOAZ geven het college de bevoegdheid om in bepaalde situaties over te gaan tot terugvordering. Dit artikel bepaalt dat het college in beginsel gebruik maakt van deze bevoegdheden.

Een uitzondering hierop is opgenomen artikel 4.

Artikel 4. Afzien van terugvordering

Onderdeel a: Als er in de individuele situatie dringende redenen zijn kan van terugvordering worden afgezien. Hiervan kan sprake zijn wanneer de vordering is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende, en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt. Ook zal in dat geval aannemelijk moeten zijn dat de belanghebbende niet kon weten dat hij ten onrechte bijstand ontving. Denk ook aan uithuiszetting of andere gezinsproblematiek.

In gevallen waarin eerst een herzienings- of intrekkingbesluit aan de orde is kan van een dergelijk besluit al worden afgezien wegens een dringende reden (zie artikel 2). In dat geval is er ook geen grond tot het nemen van een terugvorderingsbesluit.

Onderdeel b: De uitzondering in dit onderdeel geldt voor de situatie van artikel 58 lid 2 onderdeel e Pw. In dat geval wordt niet meer teruggevorderd als de vordering ouder is dan 2 jaar. Deze keuze is gemaakt, omdat het hier gaat om een fout van het college die niet kan worden aangerekend aan belanghebbende. Voor deze vordering geldt een wettelijke termijn van 2 jaar.

Artikel 5. Terugvorderingsbesluit

In dit artikel is in overeenstemming met artikel 60 Pw geregeld welke aspecten in ieder geval onderdeel uitmaken van het terugvorderingsbesluit.

INVORDERING

Artikel 6. Betalingstermijn

In dit artikel wordt nader uitwerkt hoe de betalingstermijn van de vordering er uit ziet. En wat er gebeurt als belanghebbende niet voldoet of kan voldoen aan deze termijn.

In beginsel rust op belanghebbende de verplichting om de gehele vordering binnen de geboden betalingstermijn te voldoen.

Daarbij moet worden bedacht dat de weigering van uitstel van betaling tot gevolg heeft dat – als de betalingstermijn verstrijkt/is verstreken – belanghebbende in verzuim verkeert, wat betekent dat belanghebbende ook kan worden geconfronteerd met kosten voor het uitvaardigen van een dwangbevel en verdere invorderingskosten

Ten aanzien van het terug te vorderen bedrag wordt rekening gehouden met het gestelde in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering over de beslagvrije voet.

Artikel 7. Verplichtingen invordering

In de beleidsregels wordt meerdere malen gesproken over het aflossingsbedrag als betalingsverplichting. Om er geen misverstand over te laten bestaan dat in dit verband van een verplichting wordt gesproken wordt hier bepaald dat een aflossingsbedrag dat is opgenomen in een terug- of invorderingsbesluit geldt als aflossingsverplichting.

In deze beleidsregels is geen vaste termijn opgenomen voor het verrichten van een heronderzoek naar de hoogte van het inkomen. De praktijk heeft uitgewezen dat de administratieve belasting niet opweegt tegen de baten. Er wordt alleen een onderzoek ingesteld als wijzigingen in het inkomen daartoe aanleiding geven.

Lid 3: bij wijzigingen in het inkomen kan worden gedacht aan: meer/minder inkomsten door ontslag of nieuwe baan. Dit alles rekening houdend met de beslagvrije voet. Belanghebbende heeft een inlichtingenplicht heeft en op verzoek van college de informatie hierover moet verstrekken (artikel 60 lid 1 Pw). Belanghebbende moet dus wijzigingen doorgeven en op dat moment wordt gekeken of de wijziging aanleiding geven voor een aanpassing van de betalingsverplichting.

Artikel 8. Verrekening en beslag

Het terugvorderingsbesluit heeft op direct een executoriale titel. De gemeente kan overgaan tot dwanginvordering door middel van verrekening wanneer aan de debiteur ook bijstand wordt verleend. Verrekening met de bijstand wordt gebaseerd op artikel 60 lid 3 Pw.

Als geen verrekening kan plaatsvinden wordt vereenvoudigd derdenbeslag gelegd.

Daarnaast staat ook de “gewone” weg van executoriaal beslag open, daar waar verrekening of vereenvoudigd derdenbeslag niet mogelijk is. Deze omstandigheid kan zich voordoen wanneer er geen inkomstenbron beschikbaar is, of wanneer beslag wordt gelegd op een onroerend goed.

Lid 2: regelt hoe de terugvordering wordt verrekend met het vakantiegeld van belanghebbenden die bijstand ontvangen.

Lid 3: Wanneer de belanghebbende de betalingsverplichting niet nakomt, dan moeten voor de genoemde vormen van dwanginvordering kosten te worden gemaakt. Deze kosten hebben betrekking op kosten van betekening, gerechtelijke kosten en dergelijke. De vordering wordt verhoogd met deze kosten. Dit gebeurt vanaf het moment dat beslag moet worden gelegd.

Artikel 9. Bruteren

Lid 1: in de Pw is het bruteren van de bijstandsvordering, over het algemeen aan het einde van het kalenderjaar, als bevoegdheid geformuleerd in artikel 58 lid 5 PW. Door deze bepaling met een dwingend karakter in de Beleidsregels op te nemen brengt de gemeente tot uiting dat in alle gevallen waarin de vordering niet binnen het kalenderjaar kan worden terugbetaald, deze zal worden gebruteerd.

Lid 2: naar vaste rechtspraak moet worden afgezien van brutering, als sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van een belanghebbende en hem niet kan worden verweten dat de betaling van de schuld niet al is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft. Zie bijvoorbeeld: CRvB 3-11-2020, ECLI:NL:CRVB:2020:2689 en CRvB 22-11-2022, ECLI:NL:CRVB:2022:2559.

Lid 3: ook in geval van bijzondere omstandigheden wordt afgezien van bruteren van de vordering. Hiervoor geldt hetzelfde als bij artikel 2 en 4 van deze beleidsregels.

KWIJTSCHELDING

Artikel 10. Kwijtschelding bij schuldenproblematiek

Het kan noodzakelijk zijn om een deel van een vordering kwijt te schelden als er sprake is van een schuldregeling of een WSNP-traject. Dit is echter niet doelmatig, omdat het restant van de vordering pas kan worden bepaald als de schuldregeling of het WSNP-traject is doorlopen en het tot de maximale uitbetaling is gekomen. Wordt de schuldregeling of het WSNP-traject voortijdig beëindigd omdat de debiteur zijn verplichtingen niet nakomt of nieuwe schulden is aangegaan, dan moet het kwijtscheldingsbesluit weer worden ingetrokken. Dit hoeft niet als er geen kwijtscheldingsbesluit is genomen.

Bij het indienen van de vordering in de boedel kan het college aangeven dat het meewerkt aan de schuldregeling en dat het na afloop van het traject het dan resterende van de vordering zal kwijtschelden. Dit impliceert al dat het college niet overgaat tot kwijtschelding als het traject voortijdig door toedoen van de debiteur wordt beëindigd, maar dit kan ook expliciet bij het indienen van de vordering worden vermeld.

Artikel 11. Gedeeltelijk afzien van verdere invordering

Lid 1: Het uitgangspunt is en blijft dat ten onrechte verstrekte uitkering zoveel mogelijk wordt ingevorderd. Er wordt echter wel met betrekking tot het afzien van invordering een actief beleid gevoerd als het niet-verwijtbare vorderingen betreft. Dit houdt in dat lid 1 dwingend is.

Ook is deze bepaling bedoeld om het debiteurenbestand beheersbaar te houden. Na een termijn van 5 jaar en als gedurende deze termijn volledig aan de betalingsverplichting is voldaan, wordt van verdere invordering afgezien.

Onderdeel c: Bij deze situatie kan gedacht worden aan debiteuren die zich (definitief) in het buitenland hebben gevestigd of geen aantoonbaar inkomen hebben.

Onderdeel d: Het is niet de bedoeling dat iedere vordering op elk moment afgekocht kan worden tegen ten minste 50%. De wetgever heeft daarbij geen nadere voorwaarden gesteld. In dit artikel is daarom als voorwaarde toegevoegd dat de afkoop een meerwaarde moet hebben voor de gemeente ten opzichte van het reguliere invorderingstraject en dat de belanghebbende daardoor in de gelegenheid wordt gesteld uit een schuldsituatie te komen. Uit de aanvullende gestelde voorwaarde volgt dat in ieder afzonderlijk geval een individuele beoordeling moet worden gemaakt.

Lid 2: Alhoewel er met betrekking tot fraudevorderingen een wettelijke verplichting is tot terugvorderen en uitgangspunt blijft dat een vordering zo mogelijk geheel terugbetaald moet worden, heeft de wetgever in artikel 58 lid 7 Pw voorwaarden geformuleerd op grond waarvan het college de bevoegdheid heeft om ook in deze gevallen af te kunnen van verdere invordering.

Aan een beslissing tot buiten invordering stellen bij fraudevorderingen (algemene bevoegdheid artikel 58 Pw) moet altijd een individuele beoordeling ten grondslag liggen. Deze individuele beoordeling moet vooral raakvlakken hebben met een uitstroombestrijding en armoedebestrijding.

Artikel 13. Uitstel van betaling

Het college is bevoegd om belanghebbende uitstel van betaling te verlenen en daaraan voorwaarden te verbinden. Het college onderzoekt of aan de voorwaarden wordt voldaan. In dit kader heeft het college bepaald:

in welke situaties zij ambtshalve en in welke situaties zij op verzoek van belanghebbende de mogelijkheid van het verlenen van uitstel overweegt, wanneer zij uitstel verleent, en ook welke voorwaarden zij aan uitstelverlening verbindt.

Lid 4: als uitstel wordt verleend brengt de gemeente geen wettelijke rente in rekening over de periode van uitstel.

Lid 5: als het college het noodzakelijk vindt dat belanghebbende hulp krijgt vanuit een traject van Schuldhulpverlening, kan het college aan belanghebbende verplichting opleggen om mee te werken aan een schuldhulptraject voor de duur van het uitstel.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 14. Schorsende werking

Bij een bezwaar of beroep loopt de invordering door. Dit is alleen anders als dit onevenredig belastend is voor belanghebbende (lid 2).

Artikel 16. Inwerkingtreding en citeertitel

In dit artikel is geregeld wanneer de beleidsregels ingaan. Aangezien deze beleidsregels niet tot nauwelijks nadelige gevolgen hebben voor de betrokken persoon is er geen overgangsrecht geformuleerd.

De CRvB oordeelt, dat als het bestuur het kwijtscheldingsbeleid wijzigt en een betrokken persoon na de datum van deze wijziging een verzoek tot kwijtschelding indient, waarbij geen sprake is van een uitdrukkelijke, ondubbelzinnige en zonder enig voorbehoud gedane toezegging van toepassing van het oude beleid, wordt het verzoek beoordeeld naar de maatstaven van het nieuwe kwijtscheldingsbeleid (CRvB 24-8-2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BN6368). Overgangsrecht is daarom bij verzoeken om kwijtschelding niet aan de orde.

Lopende betalingsregelingen volgens het oude beleid blijven zoveel mogelijk doorlopen, per situatie zal bekeken worden of er een overgangstermijn noodzakelijk is in geval van wijziging van de betalingsverplichting. Een overgangstermijn van drie maanden wordt hierbij redelijk geacht.